

DEMOGRAFI HAKKINDA TEMEL BİLGİLER

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Staj Sonu Sunumu - 28 Eylül 2017

Hazırlayanlar: ***İnt. Dr. Hatice KÜÇÜKÖNDER***
İnt. Dr. Gizem Mine PEKTAŞ

Danışman : **Dr. Ahmet SALTİK**

SUNU DÜZENİ

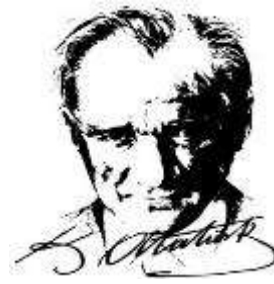

- T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI ÖRGÜTLENME ŞEMASI
- TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU ÖRGÜTLENME ŞEMASI
- TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZİ YÖNETMELİĞİ
- TSM'NİN TANIMI ve GÖREVLERİ
- TSM HEKİMİNİN GÖREVLERİ
- DEMOGRAFİNİN TANIMI
- NÜFUS PİRAMİTLERİ
- DÜNYANIN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ
- TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ
- SAĞLIK DÜZEYİ ÖLÇÜTLERİ
- STAJIN BİZE KATTIKLARI ve ÖNERİLERİMİZ
- KAYNAKÇA
- TEŞEKKÜR

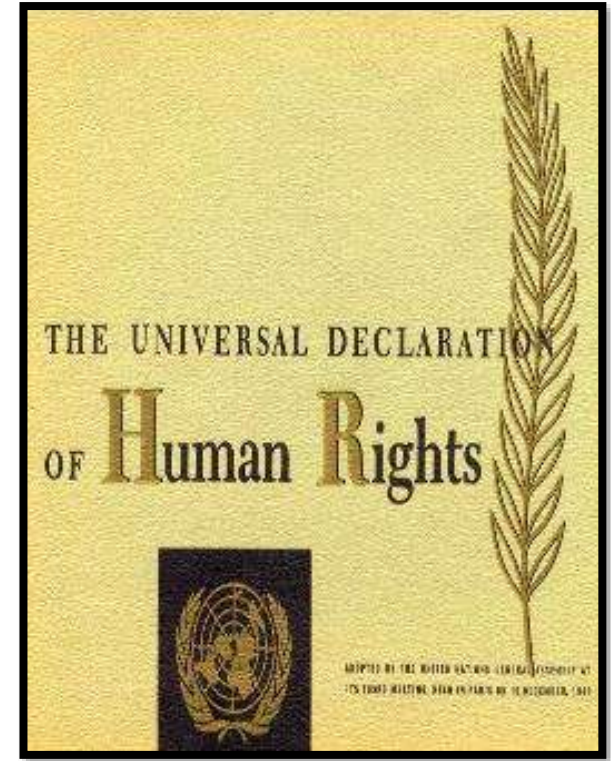

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ

md. 25 (10.12.1948)

**"HER - KE - SİN ,
KENDİSİ ve AİLESİNİN
SAĞLIK ve GÖNENÇ İÇİNDE
BESLENME, GİYİM, KONUT
ve TIBBİ BAKIM HAKKI
VARDIR."**

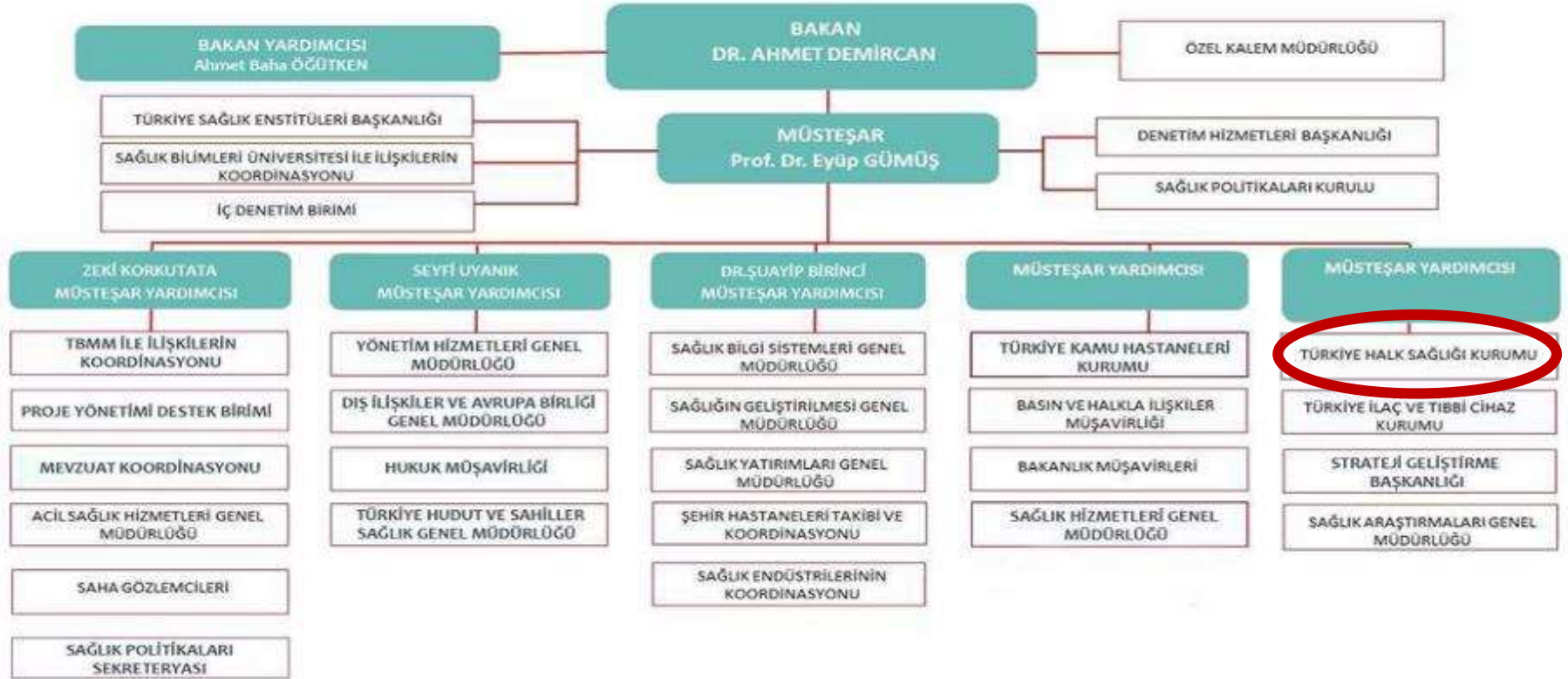
<http://ahmetsaltik.net/2017/09/27/saglik-mevzuati/> (Sağlık Mevzuatı, 59.yansı) (1) (20/09/2017, 21.30)

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI ÖRGÜTLENME ŞEMASI

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI MERKEZ TEŞKİLATI GÖREV DAĞILIMI

694 sayılı OHAL KHK'sıyla (RG:25.08.2017, sayı:30165) Türkiye Halk Sağlığı Kurumu ve Kamu Hastaneler Kurumu, Genel Müdürlüklere dönüştürülmüştür.

<https://www.saglik.gov.tr/TR,11444/teskilat-semasi.html> (21/09/2017, 16.30) (2)

TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZİ VE BAĞLI BİRİMLER YÖNETMELİĞİ*-1 (TSM YÖNETMELİĞİ)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı;
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu taşra örgütü yapılanmasında yer alan ***Toplum Sağlığı Merkezleri*** ve bağlı birimlerinin açılması, kapatılması, organizasyonu ve görevleri ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

*: RG: 5 Şubat 2015, sayı 29258

TSM YÖNETMELİĞİ-2

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, toplum sağlığı merkezleri ile bağlı birimlerinin fiziki ve teknik yapısını, görev ve yetkilerini, diğer kurum ve kuruluşlarla olan ilişki ve işbirliğini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu, 24/11/2004 tarihli ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanununun 5 inci maddesi ile 11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 36. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Toplum Sağlığı Merkezi

Bölgesinde yaşayan toplumun sağlığını korumak ve geliştirmek amacıyla sağlıkla ilgili risk ve sorunları belirleyen, bunlarla ilgili düzeltici ve önleyici faaliyetleri gerçekleştiren; Birinci Basamak koruyucu, iyileştirici ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini koordine eden ve bu hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde sunulmasını izleyen, değerlendiren, denetleyen ve destekleyen; bölgesinde bulunan sağlık kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonu sağlayan sağlık kuruluşunu ifade eder.

(TSM yönetmeliği md 4 - (1)- n)

Toplum Sağlığı Merkezinin Görev ve Yetkileri ile Çalışma Usul ve Esasları-1

- ❖ İdari ve mali işler
- ❖ Kayıt ve istatistik
- ❖ Plan ve program yapma
- ❖ Diğer kurumlarla işbirliği
- ❖ İzleme ve değerlendirme çalışmaları
- ❖ Bulaşıcı hastalıklar, bağışıklama ve salgın kontrolü
- ❖ Tüberküloz denetimi
- ❖ Zoonotik ve vektörel hastalıkların denetimi
- ❖ Toplu yaşam alanları ve okul sağlığı hizmetleri
(TSM yönetmeliği md 8 – (1))

Toplum Sağlığı Merkezinin Görev ve Yetkileri ile Çalışma Usul ve Esasları-2

- ❖ Ruh sağlığı programlarına ilişkin hizmetler
- ❖ Ulusal programlar ile ilgili hizmetler
- ❖ Adli tıbbi hizmetler ve ölüm kayıt hizmetleri
- ❖ Acil sağlık hizmetleri
- ❖ Kaza ve yaralanmalardan korunma hizmetleri
- ❖ Görüntüleme ve laboratuvar hizmetleri
- ❖ Çevre sağlığı hizmetleri
- ❖ Çalışan sağlığı ve güvenliğine ilişkin hizmetler
- ❖ Olağan dışı durumlar ve afet sağlığı hizmetleri
- ❖ Erken uyarı ve yanıt sistemi çalışmaları

Toplum Sağlığı Merkezinin Görev ve Yetkileri ile Çalışma Usul ve Esasları-3

- ❖ Bulaşıcı olmayan hastalıkların denetimi
- ❖ Kadın ve üreme sağlığı hizmetleri
- ❖ Çocuk ve ergen sağlığı hizmetleri
- ❖ Kansere erken tanı, tarama ve eğitim hizmetleri
(KETEM, bkz. izleyen yansı)
- ❖ Evde sağlık hizmetleri
- ❖ Ağız ve diş sağlığı hizmetleri
- ❖ Sağlığın geliştirilmesi ve teşviki çalışmaları
- ❖ Sosyal hizmet çalışmaları
- ❖ Hizmet içi eğitimler

T.C. Sağlık Bakanlığı

**DR. A.Y. ANKARA ONKOLOJİ E.A.H.
ANDIÇEN EK HİZMET BİNASI**

KETEM

KANSER ERKEN TEĞHİS
TARAMA VE SÖTİM MERKEZİ

TSM Hekiminin Görevleri-1

- ❖ Toplum sağlığı merkezi tarafından verilmesi gereken sağlık hizmetlerini yürütmek, personelin verdiği hizmetleri izlemek ve değerlendirmek.
- ❖ Hizmet götürülecek bölge ve toplumu tanımak.
- ❖ Okul sağlığı hizmetlerini mevzuattaki yetki ve sorumluluğuna uygun olarak yürütmek.
- ❖ Çevre sağlığı hizmetlerini, mevzuattaki yetki ve sorumluluğuna uygun olarak yürütmek.
- ❖ Bulaşıcı hastalıklarla ve bağışıklama ile ilgili programları yürütmek. *(TSM yönetmeliği md 46 – (1))*

TSM Hekiminin Görevleri-2

- ❖ Ana çocuk sağlığı ve üreme sağlığı hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak,
- ❖ Koruyucu ruh sağlığı hizmetlerini yürütmek ya da yürütülmesini sağlamak,
- ❖ Gereken durumlarda çalışan sağlığına yönelik hizmetleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek,
- ❖ Halka yönelik sağlık eğitimini yapmak,
- ❖ Halk eğitimi materyali gereksiniminin belirlenmesi, hazırlanması ve kullanılmasını sağlamak.

TSM Hekiminin Görevleri-3

- ❖ Personele yönelik hizmet içi eğitim programlarını yürütmek,
- ❖ Laboratuvar hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak,
- ❖ Aile hekimliği birimlerinin gereksinimlerini belirlemek ve lojistik destek sağlamak için gerekli çalışmaları yapmak,
- ❖ Toplumun sağlığının korunması, geliştirilmesi ve teşviki hizmetlerinde görev almak,
- ❖ Görevi ile ilgili kayıt ve formları tutmak,
- ❖ Sorumlu olduğu bölgede çeşitli saha ve salgın araştırmalarını, bulaşıcı hastalık filyasyon (*kaynağı bulma*) çalışmalarını yürütmek ve sürveyans (*izleme*) çalışması yapmak.

TSM Hekiminin Görevleri-4

- ❖ Bulaşıcı ve salgın hastalıklarla mücadele ederek yapılan çalışmalarını izlemek ve değerlendirmek,
- ❖ KOAH, diyabet, kardiyovasküler hastalıklar gibi bulaşıcı olmayan hastalıkların ve bunların risk etmenlerinin erken tanı ve izlemi konularında çalışmak, halk eğitimi dahil koruyucu hizmetleri yürütmek,
- ❖ Yıllık plan ve programlar çerçevesinde, bulunduğu bölgedeki aile sağlığı merkezlerinde görevli sağlık personelinin hizmet içi eğitimlerini vermek,
- ❖ Hizmet ile ilgili verilen öbür görevleri yapmak.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

Türkiye İstatistik Kurumu'nun temel görevi, ülkenin gerek duyduğu alanlarda, veri ve bilgilerin, derlenmesini, gerekli istatistiklerin üretilmesini, yayımlanmasını ve dağıtımını yapmaktır.

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Kurumun Demografi ile İlgili Görev ve Yetkileri-1

- Resmi İstatistik Programını hazırlamak.
- Program ile belirlenen istatistiksel faaliyetlerin yürütülmesini organize etmek ve uygulanmasını sağlamak.
- Resmi istatistiklerin üretimi sırasında kullanılacak istatistiksel yöntemleri, tanımları, sınıflamaları ve standartları, ulusal ve uluslararası normlara uygun olarak belirlemek.

<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=gorevYetki> (20/09/2017, 21.15) (3)

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Kurumun Demografi ile İlgili Görev ve Yetkileri-2

- Ülkenin ekonomi, sosyal, **demografi**, kültür, çevre, bilim ve teknoloji alanları ile gerekli görülen öbür alanlardaki istatistiklerini derlemek, değerlendirmek, analiz etmek ve yayımlamak.
- Resmi istatistik sonuçlarının bilimsel ve teknik açıklamalarını yapmak.
- İstatistik alanındaki bilimsel araştırma teknikleri ile istatistik yöntem ve bilgi teknolojilerine ilişkin gelişmeleri izlemek ve bunların uygulanması için gerekli önlemleri almak.

<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=gorevYetki> (20/09/2017, 21.15) (3)

DEMOGRAFİNİN TANIMI-1

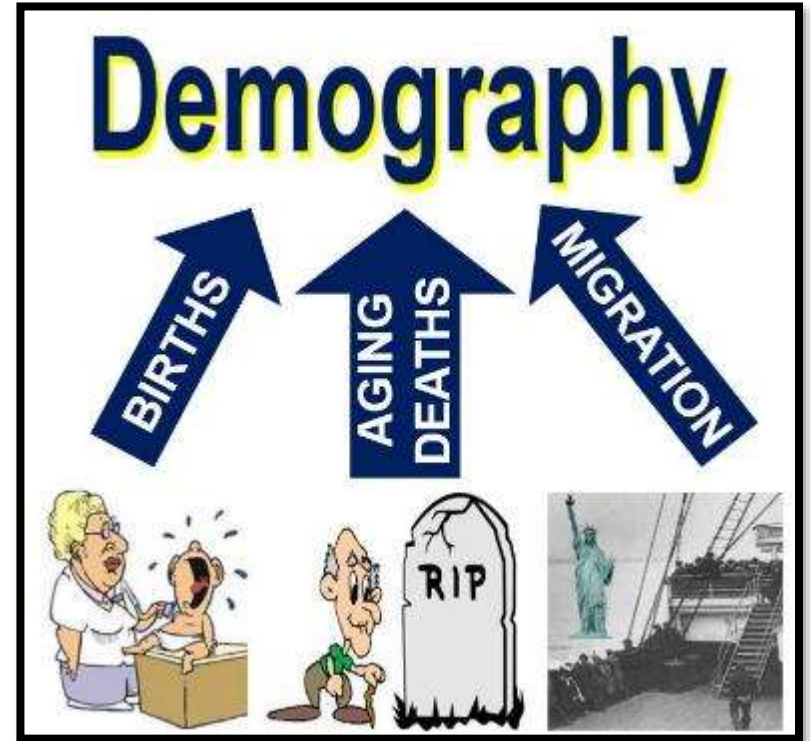
- Birleşmiş Milletlerin tanımına göre Demografi – Nüfusbilim; insan nüfusunun büyüklük, yapı ve gelişimi ile genel özelliklerinin nicel (*kantitatif*) yönlerini inceleyen bilim dalıdır.
Ekonomik, Politik, Sağlık Demografisi.. dalları vardır.
- İstatistiksel terminolojiye göre Evren, aynı öğelerin istatistiksel anlamda oluşturduğu çokluk olarak tanımlanırken; Demografik açıdan Nüfus, belirli bir bölgede belirli bir zamanda yaşayan insanların oluşturduğu kitledir.

DEMOGRAFİNİN TANIMI-2

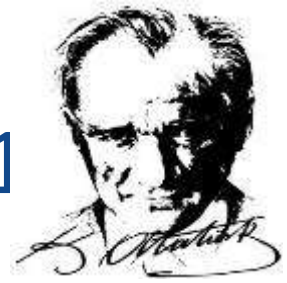
Nüfusbilimi içinde yer alan alt disiplinler kendi amaçları ve yöntemlerini yansıtacak adlar alırlar. Örneğin;

- Tarihsel Demografi
- Paleoe Demografi
- Betimsel Demografi
- Ekonomik Demografi
- Toplumsal Demografi
- Sağlık Demografisi

DÜNYANIN DEMOGRAFİK YAPISI -1

- Sürdürülebilir kalkınma, tüm kadınların, erkeklerin yeteneklerini genişletmek, üreme sağlığını ve haklarını korumak, onurlu işler bulmak ve ekonomik büyümeye katkıda bulunmak için insan onuru ve haklarının keyfini çıkarmadan sağlanamaz. Geleceği güvence altına almak için politikalar ve yatırımlar geliştirilmesi, hükümetlerin var olan ve gelecekteki nüfuslarının büyüklüğü, cinsiyet dağılımı, ülkede yerleşimi ve yaş dağılımını bilmesini gerektirir.
- Bu bağlamda ülkeler için demografik yapı önem kazanır.

<http://www.unfpa.org/demographic-dividend> (20/09/2017, 21.40) (4)

DÜNYANIN DEMOGRAFİK YAPISI-2

- Demografik gelişme fırsatı en çok olan ülkeler; çalışma çağındaki nüfusun sağlıklı olduğu, nitelikli eğitim aldığı, onurlu istihdam edildiği ve ailelerin genç bağımlı yükünün düşük olduğu bir döneme **-Demografik Fırsat Penceresi-** girenlerdir.
- Hane halkı başına daha az sayıda çocuk; genel olarak çocuk başına daha çok yatırım, resmi işgücüne kadın girişi için daha çok özgürlük ve yaşlılık için daha çok birikim sağlar. Bu gerçekleştiğinde, ulusal ekonomi önemli kazanç elde eder.

<http://www.unfpa.org/demographic-dividend> (20/09/2017, 21.40) (4)

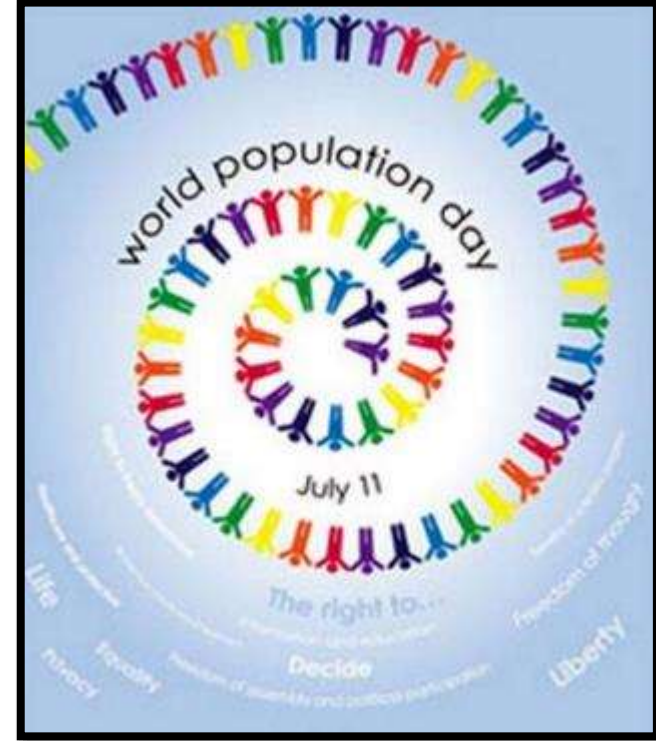
11 Temmuz Dünya Nüfus Günü

Dünya, 11 Temmuz 1987 günü 5 milyar nüfusa ulaştı. 1989'da 11 Temmuz'un "**Dünya Nüfus Günü**" olarak değerlendirilmesine karar verildi. Burada amaç nüfusa ilişkin acil ve önemli konulara dikkat çekmek ve bu alanda farkındalığı artırmak olmuştur.

11 Temmuz 1990'da 90'dan çok ülkede farklı konular ile birlikte bu özel gün değerlendirilmeye başlandı.

Çevre ve kalkınma konularının nüfusa ilişkin konular ile ilişkilendirilerek farkındalık yaratılması amaçlanmaktadır.

<http://ahmetsaltik.net/2017/07/11/11-temmuz-dunya-nufus-gunu/> (26/09/2017, 20.00) (5)

11 Temmuz Dünya Nüfus Günü

UNFPA- Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, 2017 Teması:

“Aile Planlaması: İnsanları ve Kalkınan Ulusları Güçlendirmek” olarak belirledi.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) tarafından, her yıl 11 Temmuz Dünya Nüfus Günü'nde, nüfusun önemli konularını ele alan bir tema belirlenmekte ve bu temaya ilişkin farkındalık yaratmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır. UNFPA, 2017 yılı temasını

"Aile planlaması; insanları güçlendirmek, milletleri geliştirmek" olarak belirlemiştir.

<http://turkey.unfpa.org/tr/news/d%C3%BCnya-n%C3%BCfus-g%C3%BCn%C3%BC-2017>
(26/09/2017, 20.10)-Şekil (6)

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24639> (26/09/2017, 20.10) (7)

<http://ahmetsaltik.net/2013/12/01/dunya-nufusu/> (26/09/2017, 20.15) (8)

NÜFUS PİRAMİTLERİ

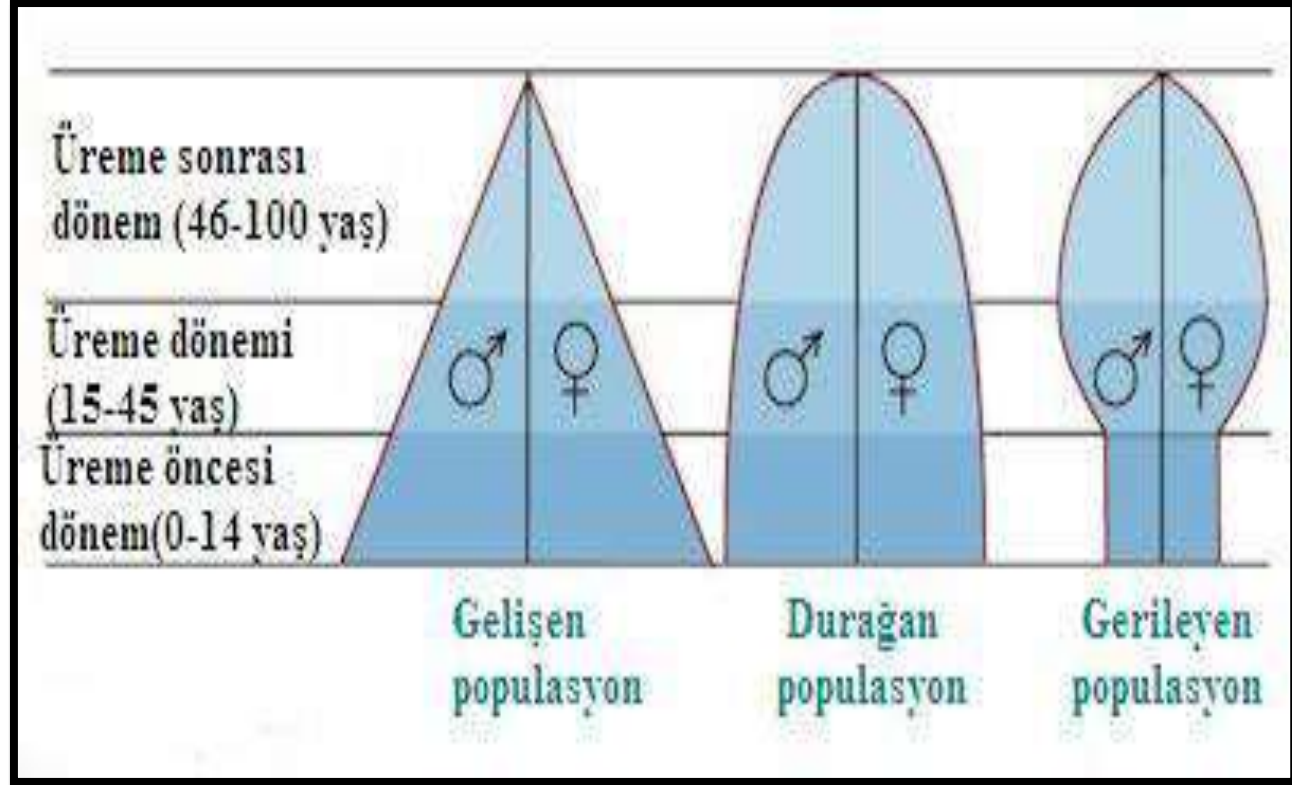
Nüfusun cinsiyete göre yaş dilimlerine dağılımını gösteren grafiklerdir.

Bir yerin nüfus piramitlerine bakılarak o yerdeki **nüfusun özellikleri, nüfus hareketleri, nüfusun yaş, cinsiyet ve ekonomik durumu, gelişmişlik düzeyleri** hakkında önemli bilgi sahibi olunabilir.

NÜFUS PİRAMİTLERİ

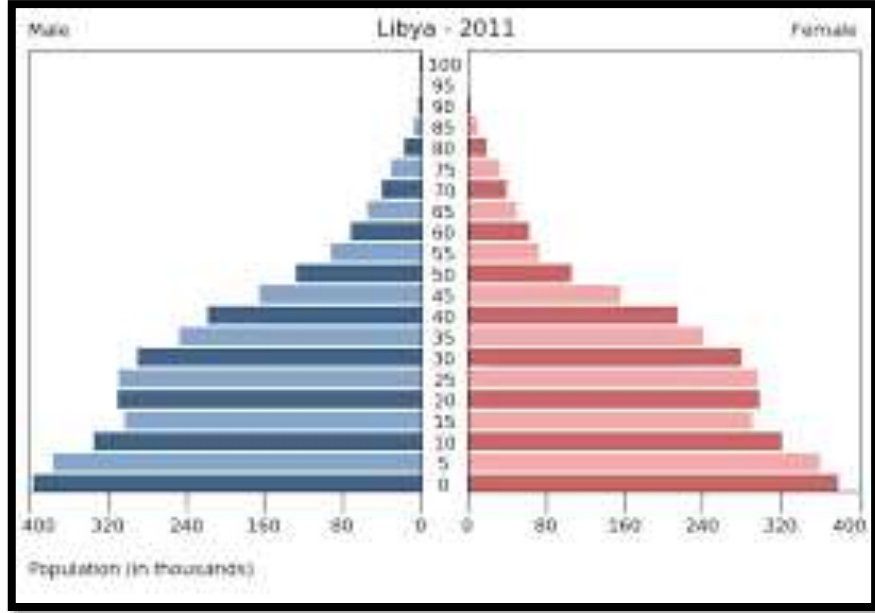
- Gelişen
- Durağan
- Gerileyen

[https://www.google.com.tr/search?biw=1366&bih=662&tbm=isch&sa=1&q=pop%C3%BClasyon+piramitle+ri&oq=pop%C3%BClasyon+piramitleri&gs_l=psy-ab.3...9897.15300.0.15451.22.22.0.0.0.284.2486.4j12j2.18.0.dummy_maps_web_fallback...0...1.1.64.psy-ab..4.8.1359...0j0i30k1.0.4AH9l-obcjuw#imgsrc=VhN0tjduzK7UZM:\(23/09/2017,17.30\)-Şekil \(9\)](https://www.google.com.tr/search?biw=1366&bih=662&tbm=isch&sa=1&q=pop%C3%BClasyon+piramitle+ri&oq=pop%C3%BClasyon+piramitleri&gs_l=psy-ab.3...9897.15300.0.15451.22.22.0.0.0.284.2486.4j12j2.18.0.dummy_maps_web_fallback...0...1.1.64.psy-ab..4.8.1359...0j0i30k1.0.4AH9l-obcjuw#imgsrc=VhN0tjduzK7UZM:(23/09/2017,17.30)-Şekil (9))

Gelişen Nüfus Piramidi

Düzensiz Üçgen Biçiminde Piramit

Bu piramitte olduğu gibi tabanın geniş olması, doğum oranlarının, *tavanın dar olması* ölüm oranlarının **yüksek** olduğunu gösterir.

Nüfus artış hızı yüksektir.

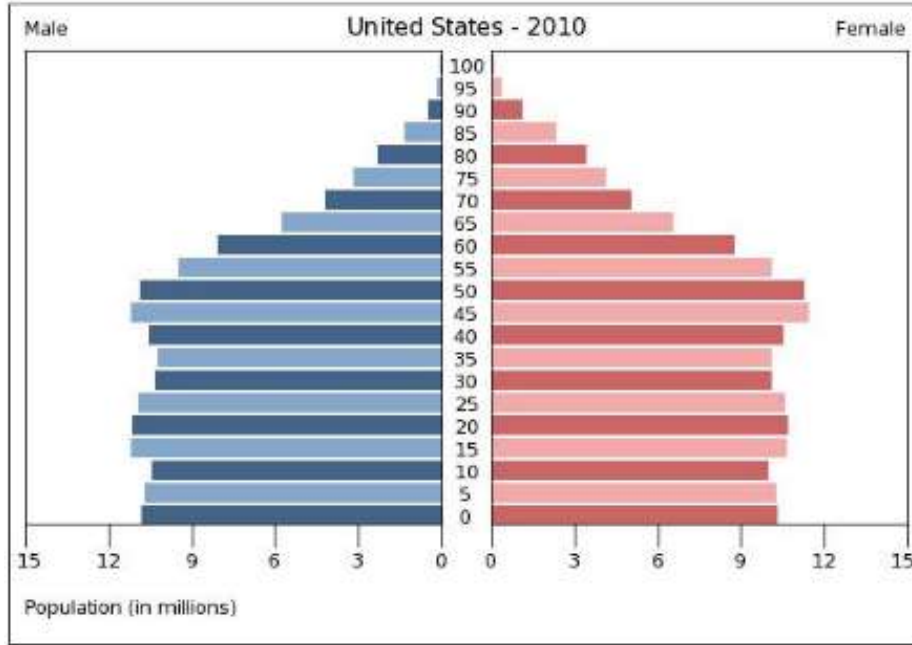
Somali, Afganistan, Bangladeş gibi geri bırakılmış ülkelerin nüfus piramididir.

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/26/LibyaPopulation2011.jpg>

(23/09/2017,17.50)-Şekil (10)

Durağan Nüfus Piramidi

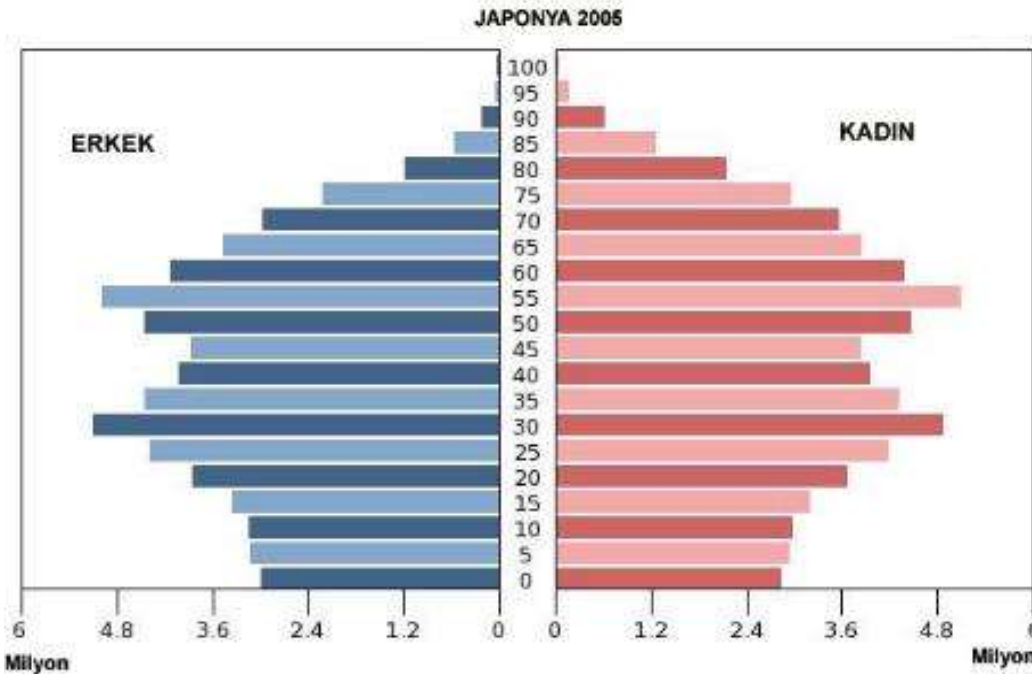
Piramit tabanının dar olması doğum oranının düşük olduğunu, üst yaş dilimlerine doğru daralmaması yaşlı nüfusun çok olduğunu gösterir. **Doğum ve ölüm oranı düşüktür.**

Nüfus artış hızı yavaştır.
Genel yaşam niteliği yüksektir. İsveç, Danimarka, Belçika... gibi gelişmiş ülkelere ilişkin nüfus piramididir.

http://www.randalolson.com/wp-content/uploads/united_states_population_pyramid.jpg
(23/09/2017, 18.00)-Şekil (11)

Gerileyen Nüfus Piramidi

Bu nüfus piramidi doğum oranı yüksek ancak son yıllarda doğum hızını azaltmaya yönelik politikalar izleyen ülkelere ilişkindir. Örn. Finlandiya, Çin..

http://3.bp.blogspot.com/-VIEKwhehu8c/VlyL_zdtmfl/AAAAAAAAAAU/PftTccXb7OI/s1600/japonya.jpg

(23/09/2017,18.10)-Şekil (12)

28.09.2017

AÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı Staj Sonu Raporu

30

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) verilerine göre;

➔ 01.07.2011'de Dünya Nüfusu 7 milyarı aştı!

➔ 31 Aralık 2016'da 7,433 milyarken, günümüzde;

28.09.2017(271.gün)

$$7.433.000.000 \times (1,01182)^{(271/365)} = 7.551585338$$

olarak hesaplanmaktadır.*

<http://www.worldometers.info/tr/>

*: <http://ahmetsaltik.net/2017/09/24/saglik-duzeyi-olcutleri-health-level-indicators/> (21.yansı)
(26/09/2017, 22.00) (13)

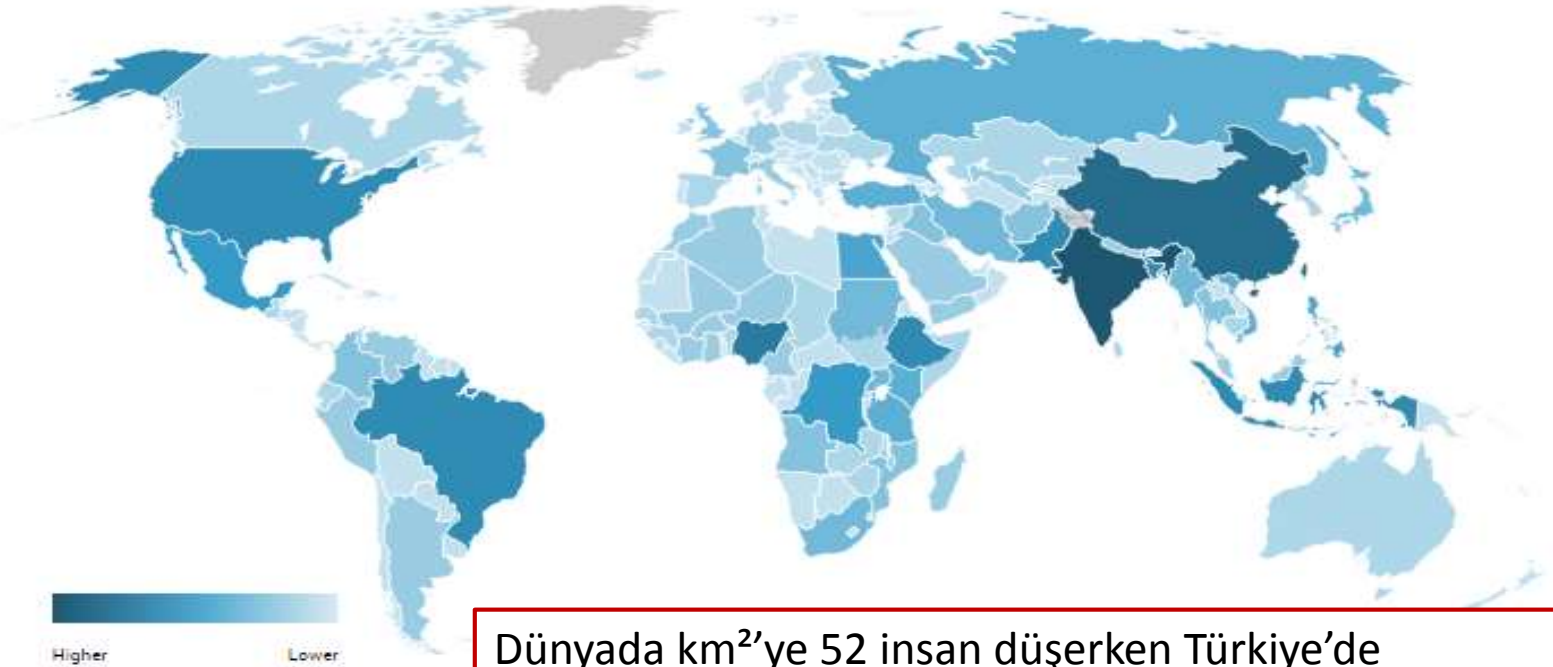

Dünya Nüfusu ve Yoğunluk Dağılımı-2016

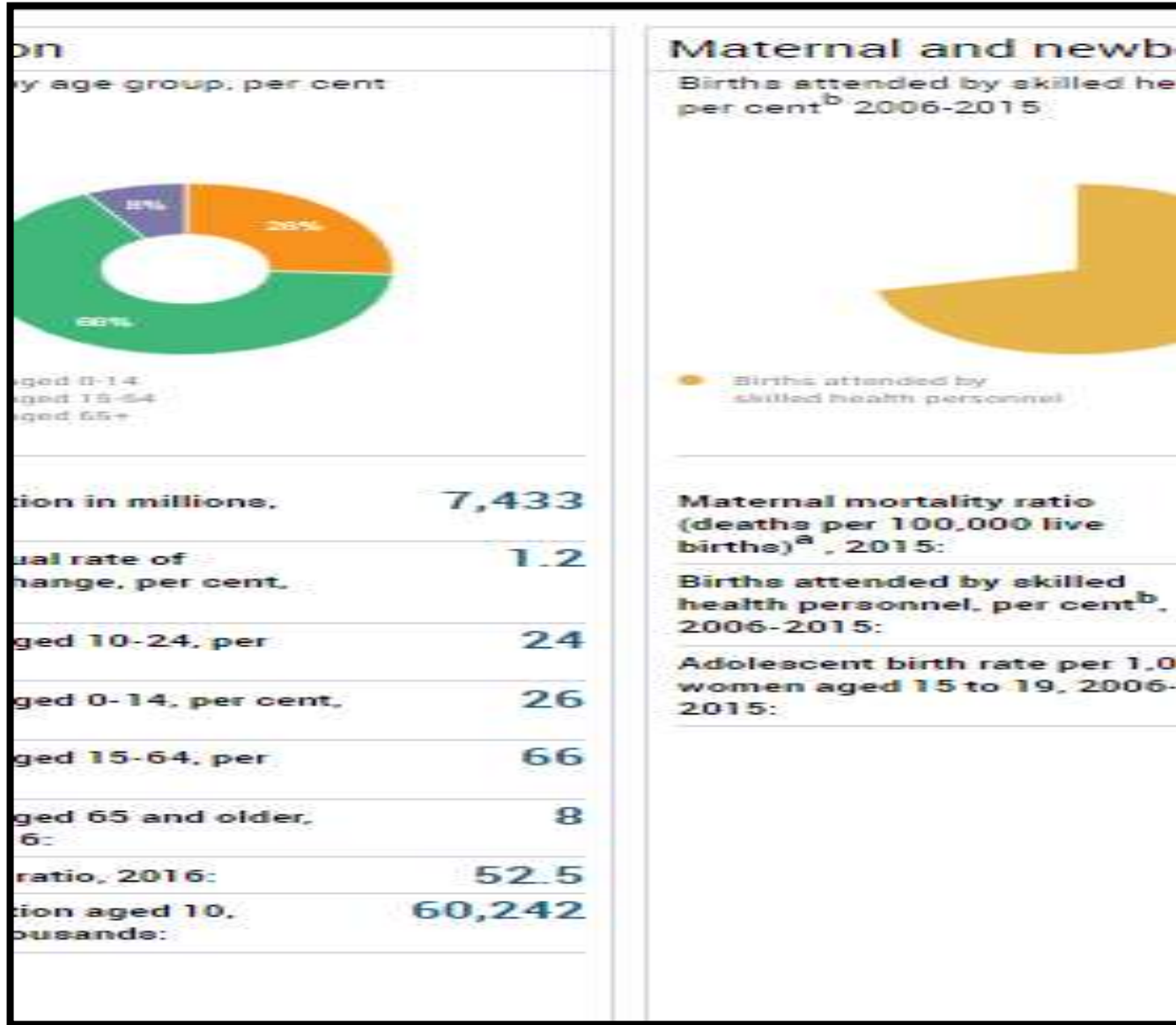
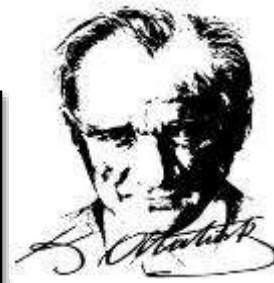

Total population in millions, 2016

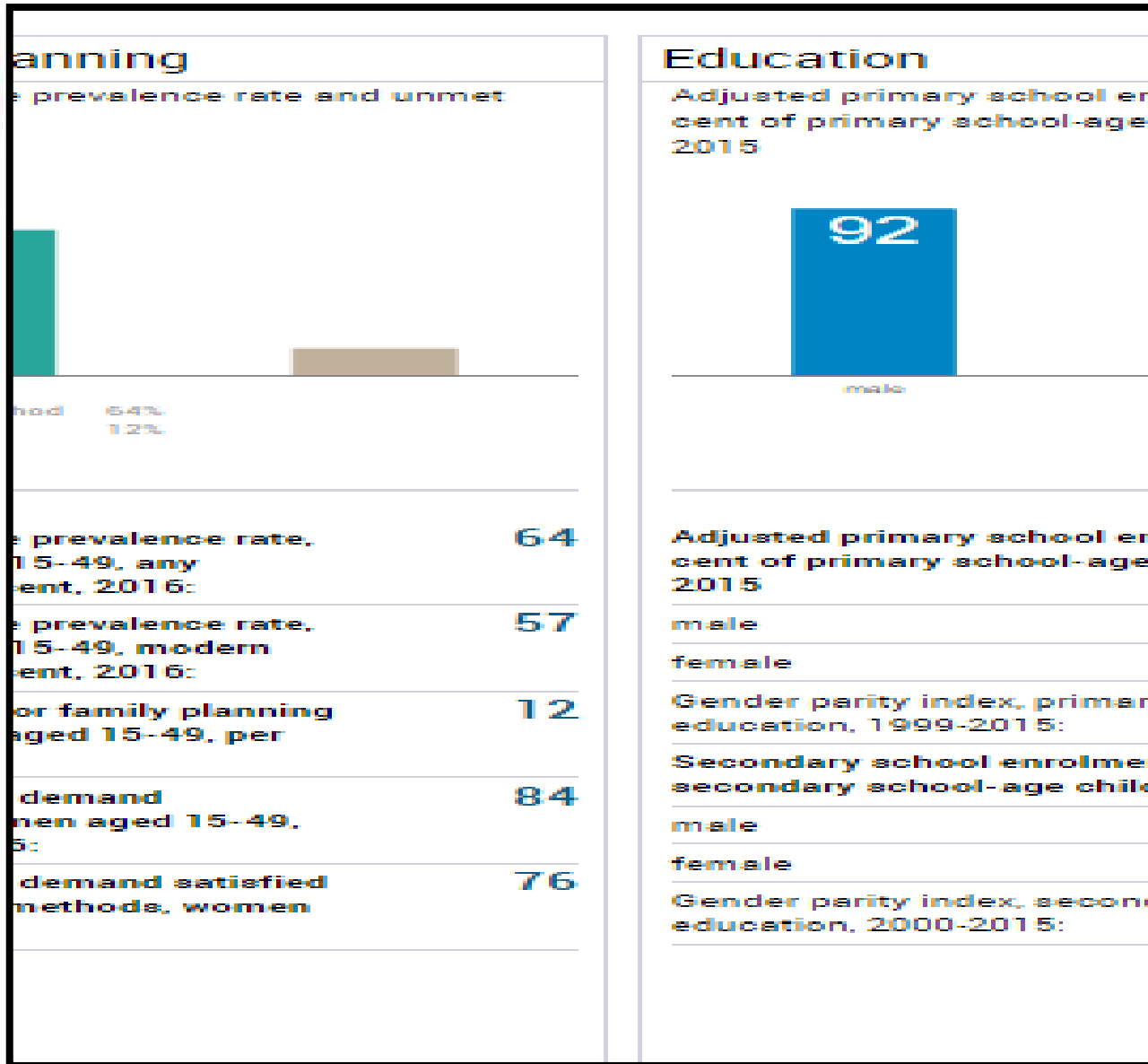
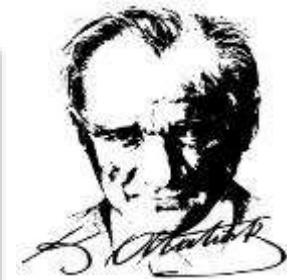
UNFPA, <http://www.unfpa.org/data/world-population-dashboard>
(20/09/2017, 22.00)-Şekil (14)

Dünyada km^2 'ye 52 insan düşerken Türkiye'de bu rakam 104 insan/ km^2 'dir. Türkiye'de km^2 'ye düşen insan sayısı dünya ortalamasının **2** katıdır!

UNFPA, <http://www.unfpa.org/data/world-population-dashboard> (20/09/2017, 22.20)-Şekil (14)

UNFPA, <http://www.unfpa.org/data/world-population-dashboard> (20/09/2017, 22.40)-Şekil (14)

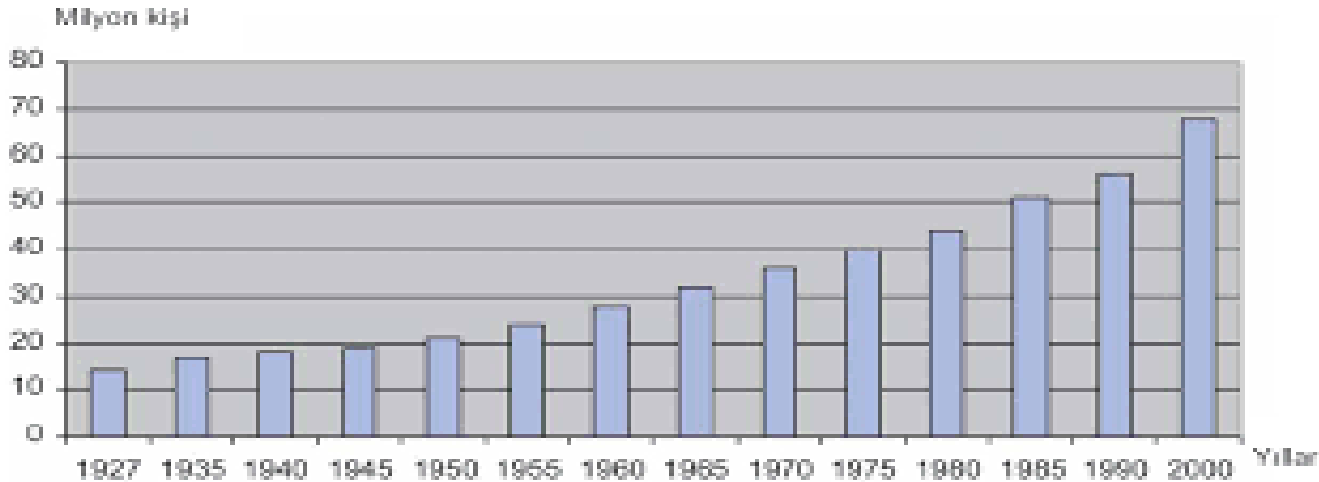
UNFPA, <http://www.unfpa.org/data/world-population-dashboard> (20/09/2017, 23.00)-Şekil (14)

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ(1)

Cumhuriyet'in kuruluşundan 4 yıl sonra, **1927**'de yapılan **ilk nüfus sayımında Türkiye nüfusu 13.6 milyon** saptanmıştır. 1935 sayımından başlayarak 1990'a dek düzenli olarak her 5 yılda bir sayım yapılmıştır. 1990'dan sonra nüfus sayımının sonu "0" la biten yıllarda uygulanması yasayla belirlenmiştir.(3)

<http://yokyokherseyvar.blogspot.com.tr/2014/01/turkiyede-nufus-saymlar.html>
(25/09/2017)-Şekil (15)

12 Türkiye nüfusunun yıllara göre artışı (TÜİK, 2004)

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ(2)

22 Ekim 2000'de sonuncu ve 14. genel nüfus sayımında Türkiye nüfusu 67.4 milyondur. (DİE).

2007'de ADNKS'nin yürürlüğe girmesiyle Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) her yılın son günü Türkiye nüfusunu yayımlamaya başlamıştır.

Bu sistem, vatandaş kimlik numarası ya da ikametgahı olan herkesi ve kurumsal nüfusu kapsar.(3)

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ (3)

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2016

Türkiye nüfusu 31 Aralık 2016 tarihi ile 79 milyon 814 bin 871 kişi oldu. (1)

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24638> (20/09/2017) (17)

<http://www.sanalalfabe.com/adrese-dayali-nufus-kayit-sistemi-adnks/> (27/09/2017)-Şekil (18)

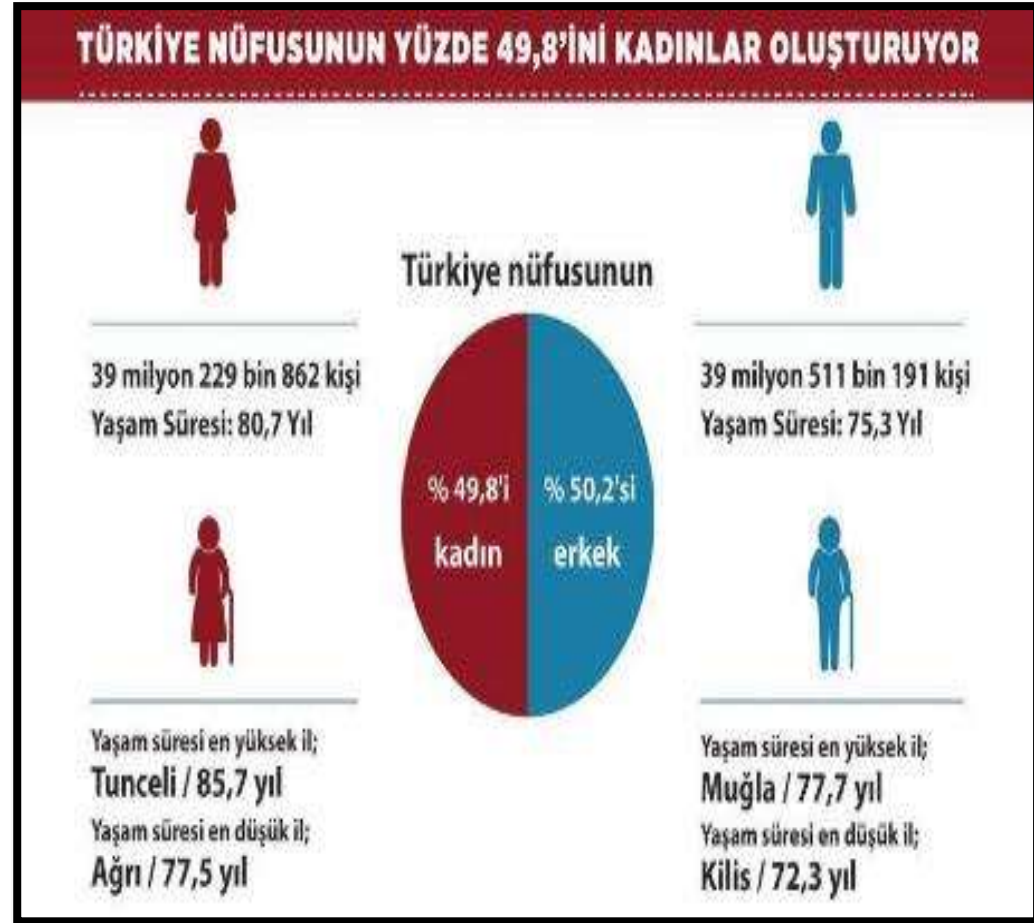

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ (4)

Türkiye'de yerleşik nüfus 2016'da **1 073 818 kişi arttı.**

Erkekler 40 043 650 kişi olurken, kadınlar 39 771 221 kişi oldu. Buna göre toplam nüfusun %50,2'sini erkekler, %49,8'ini ise kadınlar oluşturdu.(1)

<http://aa.com.tr/tr/turkiye/turkiye-nufusunun-yuzde-49-8-ini-kadinlar-olusturuyor/532757> (27/09/2017)-Şekil (19)

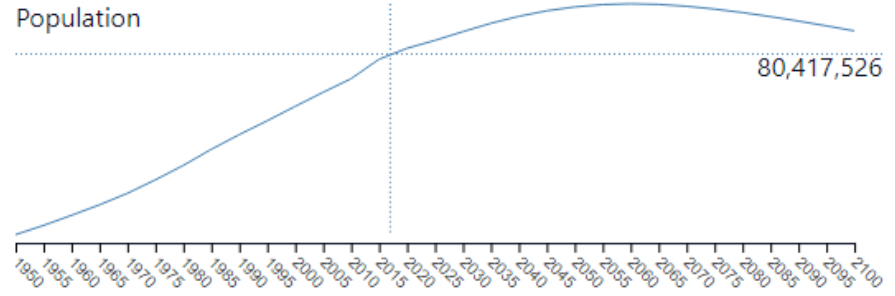
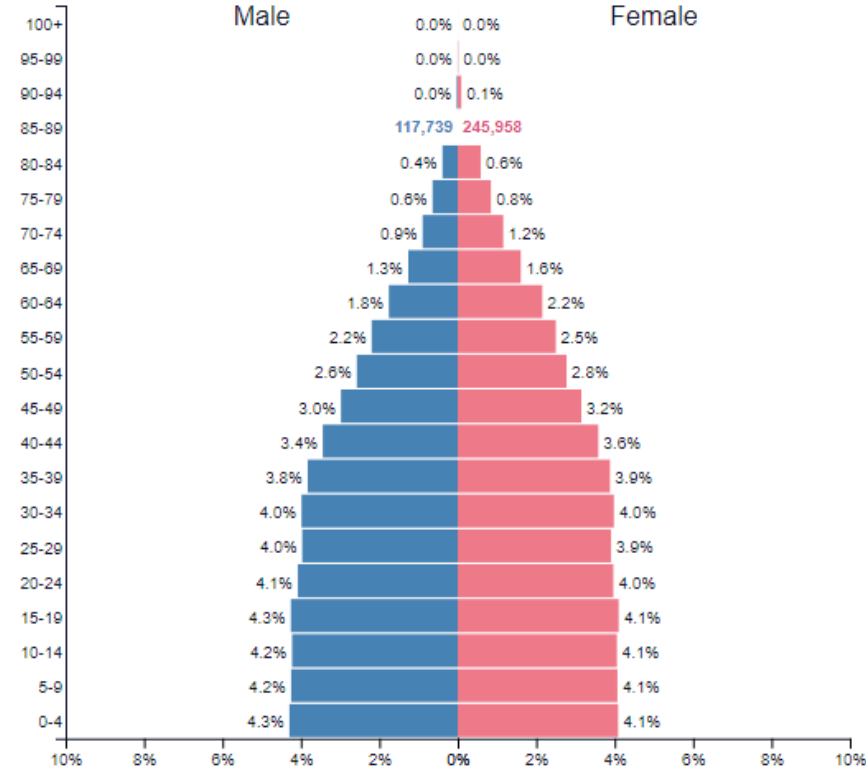

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ (5)

Turkey ▼
2017

Population: 80,417,525

YEAR -5 -1 2017 +1 +5

COUNTRY A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

[Tajikistan](#)

[TFYR Macedonia](#)

[Thailand](#)

[Timor-Leste](#)

[Togo](#)

[Tonga](#)

[Trinidad and Tobago](#)

[Tunisia](#)

[Turkey](#)

[Turkmenistan](#)

www.populationpyramid.net/turkey/2017 (20/09/2017) (20)

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ (6)

Türkiye'nin yıllık nüfus artış hızı 2016 sonunda, %**13,5**.
Bu hız 2015'te %13,4 iken, 2014'te %13,53 idi.

Doğal NAH (Nüfus artış hızı): KDH - KÖH= %**13,5** (%**1,35**)

1927–2013 arasında Türkiye nüfusu sürekli artmıştır.

Yıllık nüfus artış hızı en yüksek değerine (**binde 29**)
1955–60 döneminde ulaşmıştır. 1990–2000 dönemi için hesaplanan sayımlar arası nüfus artış hızı binde 18'dir. (2)

<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> (20/09/2017) (21)

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ (7)

Türkiye nüfusunun, Cumhuriyetin kuruluşunun 100. Yılı 2023'te 84 milyona, 2050'de **93.5** milyona ulaşması bekleniyor.(2)

<http://slideplayer.biz.tr/slide/3644479/> (20/09/2017) (22)

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ (8)

Türkiye nüfusunun ortanca yaşı yükseldi. 2015'te 31 olan ortanca yaş, 2016'da 31,4 oldu (Dünya 29,7). Ortanca yaş erkeklerde 30,8, kadınlarda 32. Ortanca yaşın en yüksek olduğu iller sırasıyla 39,6 ile Sinop, 39,1 ile Balıkesir ve 38,8 ile Edirne oldu. Ortanca yaşın en düşük olduğu iller ise sırasıyla 19,5 ile Şanlıurfa ve Şırnak, 20,5 ile Ağrı ve 20,8 ile Siirt oldu.(4)

http://www.saglikistatistikleri.gov.tr/dosyalar/SIY_2015.pdf (20/09/2017) (23)

Kaba Doğum Hızı

Bir toplumda belli bir sürede gerçekleşen canlı doğum sayısının, aynı toplumun aynı süre içindeki nüfusuna bölünmesidir.(5)

$$\text{KABA DOĞUM HIZI} = \frac{\text{BİR TOPLUMDA BİR YIL İÇİNDEKİ CANLI DOĞUM SAYISI}}{\text{AYNI TOPLUMDA AYNI YILIN YIL ORTASI NÜFUSU}} \times k(1000)$$

Kaba Doğum Hızı

KDH, bin nüfus başına düşen canlı doğum sayısı /yıl'dır.

- 2016 sonunda **Kaba doğum hızı (KDH) binde 16,5** oldu. Bu hız *2015'te binde 17 iken 2016'da binde 16,5* oldu.
- Kaba doğum hızının en yüksek olduğu il binde 32,9 ile Şanlıurfa!
- KDH illere göre incelendiğinde, 2016'da en yüksek olduğu il binde 32,9 ile Şanlıurfa! Bu ili binde 28,3 ile Ağrı, binde 26,6 ile Muş ve binde 26,1 ile Van ve Siirt izledi.
- KDH'nın en düşük olduğu il ise binde 9,8 ile Karabük. Binde 10,1 ile Edirne, binde 10,2 ile Giresun ve Kırklareli izliyor.

Kaba Ölüm Hızı

Bir toplumda belli bir zamanda meydana gelen toplam ölüm sayısının, aynı toplumun aynı süredeki nüfusa bölünmesidir.(5)

$$KÖH = \frac{\text{Bir toplumda belirli bir süre içinde meydana gelen ölüm sayısı}}{\text{Aynı toplumun aynı süre içindeki (yıl ortası) nüfusu}} \times k (1000)$$

Toplam Doğurganlık Hızı

Bir kadının doğurgan olduğu dönem boyunca (15-49 yaş) yaşayacağı ve belirli yaşa özel doğurganlık hızını izleyeceği varsayımı ile doğurabileceği ortalama canlı çocuk sayısıdır. (*Total Fertility Rate - TFR*)

Dikkat; katsayısı yoktur, sahip olunabilecek çocuk sayısı kestirimidir!

Sağlık Bakanlığı 2016 verisi 2,10'dur.

Genel Doğurganlık Hızı

Doğurganlık çağındaki (15-49 yaş) her bin kadının bir yılda doğurduğu çocuk sayısıdır. Ülkemiz için bu hız ~ %o 70'tir.

$$\text{Genel doğurganlık hızı} = \frac{\text{1 yıl içindeki doğumlar}}{\text{15- 49 yaş kadın nüfusu}} \times 1000$$

Bu hız, kaba doğum hızının yaklaşık olarak 4 katıdır. Çünkü 15-49 yaş dilimi kadın nüfusu ülkemiz nüfusunun yaklaşık ¼'üdür.

Yaşa Göre Doğurganlık Hızı

Yaşa özel doğurganlık hızı,
belli bir yaş diliminde bin kadın başına düşen
ortalama canlı doğan çocuk sayısı / yıl'dır.

Yaş dilimine göre doğurganlık hızı,
en yüksek hız 25-29 yaş dilimindedir.

Bu dönemde doğurganlık hızı

2011'de binde 125 iken **2016'da binde 133** oldu.

15-19 yaş diliminden ileri yaşlara kayış olumludur.

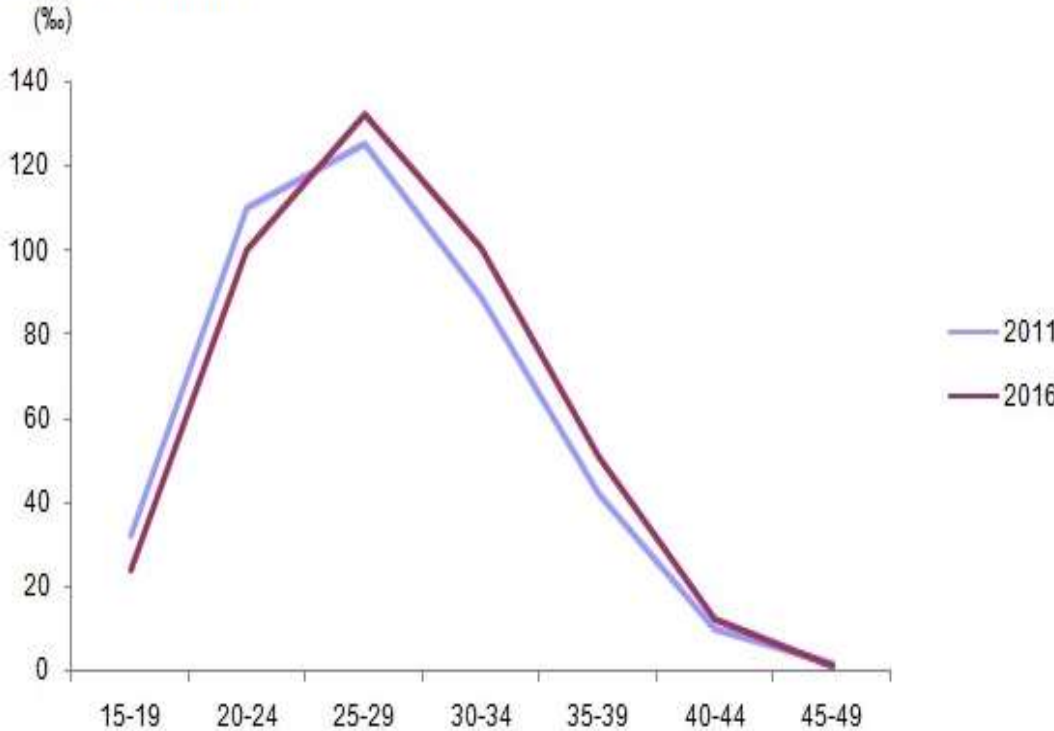
Kadın sosyal yaşama katıldıkça doğurganlık gecikiyor.

En yüksek yaşa özel doğurganlık hızı 25-29 yaş diliminde.

Yaşa özel doğurganlık hızı, 2011, 2016

Ergen doğurganlık hızı, 15-19 yaş diliminde bin kadın başına düşen ortalama canlı doğan çocuk sayısıdır. Ergen doğurganlığı 2011'de %32 iken 2016'da binde 24'e düştü. Başka bir anlatımla, 2016'da 15-19 yaş diliminde bin kadına 24 doğum düştü. (6)

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24647> (20/09/2017) (24)

Kentsel nüfus hızla çoğalıyor!

2016 sonunda il-ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı %92,3! İl - ilçe merkezlerinde yerleşiklerin oranı 2015'te %92,1 iken, **2016'da %92,3'e** yükseldi (Dünya rekoru!). Belde ve köylerde yaşayanlar %7,7'de kaldı.

Ancak bu denli yüksek kentsel nüfus oranının gerçek nedeni, ***Büyükşehir Belediye Yasası uyarınca 750+ bin nüfuslu illerde tüm köylerin mahalleye dönüştürülmesidir.*** (7)

<https://biruni.tuik.gov.tr/yayin/views/visitorPages/index.zul> (20/09/2017) (25)

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Yakın geçmişteki yüksek doğurganlık ve hızlı nüfus artışının sonucu olarak **Türkiye, çok genç bir nüfusa sahip.**

2000 yılı Nüfus Sayımına göre nüfusun 1/3'ü 15 yaş altındayken, 65+ yaş nüfusun payı %6 idi.

Buna karşın, ***günümüz demografik etmenleri nüfusun yaş yapısını değiştirmekte.***

Son 20-30 yılda, özellikle doğurganlık hızları azaldı.

1970 başlarında kadın başına ortalama 5 çocuk düzeyinde olan toplam doğurganlık hızı, 1990'lar sonunda neredeyse yarıya inerek 2.65 oldu.

Son verilerimiz gene de Dünyadan yüksek! Örn. 2016 sonu nüfus artış hızı %1,36 iken, Dünya için bu rakam yaklaşık % 1,15. Aradaki %0,21 fark, Dünya nüfus artış hızının 1/6 oranında üstünde olmak anlamına geliyor..

Türkiye Nüfus artış hızını %1'in altına çekmeli.. Halen nüfusu Dünya nüfusunun %1,1'i ama dünya enerji kaynaklarının %0,2'si su kaynaklarının %0,6'sına sahibiz. 2016'da Rusya'dan 3,5 milyon ton buğday aldık, ürettiğimiz 20 milyon ton yetmedi!

http://www.saglikistatistikleri.gov.tr/dosyalar/SIY_2015.pdf (18/09/2017) (26)

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

2016 Yaşam Tablolarına göre, doğuşta beklenen yaşam süresi (Eo), Türkiye geneli için 78, erkekler için 75,3 ve kadınlar için 80,7 yıl. Genel olarak kadınlar erkeklerden daha uzun yaşıyor, Eo farkı 5,4 yıl. Ülkemizde 65 yaşında bir kişinin beklenen yaşam süresi ortalama 17,8 yıl; erkekler için 16,1 yıl, kadınlar için 19,4 yıl. 65 yaşına ulaşan kadın, erkekten ortalama 3,3 yıl daha çok yaşıyor. (2)

Yaş	Toplam	Erkek	Kadın
0	78,0	75,3	80,7
15	64,3	61,6	66,9
50	30,6	28,3	32,9
65	17,9	16,2	19,4

<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> (20/09/2017) (27)

SAĞLIK DÜZEYİ ÖLÇÜTLERİ

- Sağlık ölçütleri toplumu sağlık, hastalık, ölüm, doğurganlık, sağlık hizmetlerinden yararlanma vb. gibi değişik yönleri ile tanımlar.

“ Kendine Devrimin ve Devrimciliğin çeşitli ve yaşamsal görevler verdiği Türk vatandaşının sağlığı ve sağlamlığı, her zaman üzerinde dikkatle durulacak ulusal sorunumuzdur (*milli davamızdır!*).”

**Gazi Mustafa Kemal
ATATÜRK**

www.ahmetsaltik.net

<https://www.slideshare.net/hassasvatandas/salk-gstergeleri> (20/09/2017) (28)

SAĞLIK DÜZEYİ ÖLÇÜTLERİ

Bir toplumun sağlık düzeyini saptamak için çok sayıda ölçüt geliştirilmiştir. Bu ölçütler:

- 1. Bir toplumun sağlığını tanımlama ve sağlığın değişik özelliklere (yaş, cinsiyet vb.) göre değişimini belirleme,*
- 2. Sağlık sorunlarının zaman içinde gösterdiği değişimi değerlendirme,*
- 3. Bir toplumun sağlık düzeyini başka toplumlarınkine ile karşılaştırma,*
- 4. Sunulan sağlık hizmetlerinin (ilaç, aşı, eğitim, yeni kurumlar açma vb.) sorunların çözümüne katkısının değerlendirmesinde kullanılır.*

http://ahmetsaltik.net/arsiv/2017/03/SAGLIK_DUZEYI_OLCUTLERI-1.pdf 20/09/2017(29)

Sağlığın, sağlık sistemi dışındaki belirleyicileri

DSÖ, sosyo-ekonomik etkenlerle ilişkili olarak sağlık durumunun ölçülmesi ve **sağlıkta eşitsizliklerin saptanması** için toplumsal sağlık göstergeleri belirlemiştir (WHO, 1997).

1. **Yoksulluk** düzeyi ve prevalansı (Yatay – dikey yoksulluk); DB verilerine göre; Türkiye’de 2.5 milyon kişi günde 2 doların altında; 1.4 milyon kişi ise 1.25 doların altında gelire yaşamaktadır. Yoksulluk, küre genelinde süregelen en büyük sağlık tehdididir.
2. **Eğitim** düzeyi (özellikle kadınlarda)
3. **Güvenli içme ve kullanma suyu** oranı
4. **Yeterli sanitasyon** koşullarına sahip nüfus oranı..

DSÖ Sağlık Durumu Göstergeleri

DSÖ, sosyo-ekonomik etkenlerle ilişkili olarak sağlık durumunun ölçülmesi ve **sağlıkta eşitsizliklerin saptanması** için toplumsal sağlık göstergeleri belirlemiştir (WHO, 1997).

- 1. Beş yaş altı çocuk ölüm hızları
- 2. Çocuklardaki malnütrisyon prevalansı
- 3. Ana Ölüm Hızı
- 4. Kimi sosyal hastalıkların insidens hızları (Tüberküloz, HIV/AIDS vb.)
- 5. Yaşa ve cinsiyete özel ölüm hızları
- Standartlaştırılmış mortalite oranları (SMO) *(biz ekledik)*
- Oluşturduğu **DALY** yüküne göre ilk 10 hastalık, yaralanma, ölüm nedeni *(biz ekledik)*..

http://ahmetsaltik.net/arsiv/2014/11/Nufus_sorunlari_-ve_-politikolari1.pdf, (20/09/2017) (30)

STAJIN BİZE KATKILARI (1)

- Halk Sağlığı Müdürlüğü ve İl Sağlık Müdürlüğü'nde sağlık sisteminin yapısını ve işleyişini öğrendik.
- VSD ve KETEM'de mesleksel uygulama (PPD değerlendirmesi, DGT bağlamında ilaç paketi hazırlama, meme muayenesi, GGK değerlendirme, smear alma...) becerileri kazandık.
- Toplum Sağlığı Merkezleri'nin işleyişini, ilgili yönetmeliğinde yer alan kuruluş amaçları ve görevlerini öğrendik.

STAJIN BİZE KATKILARI (2)

- Göçmenlerin yoğun olduğu bölgede bulunan ASM'nin işleyişine tanık olduk.
- Türk Traktör Fabrikası ziyareti ile işyeri hekimliği hakkında yerinde bilgi edindik.
- AÇS-AP'ta talasemi taramasının nasıl yapıldığı ve genel olarak ne hizmetler verildiğini öğrendik .
- ASM'nin işleyişini ve neler yaptıklarını inceledik.
- Ankara Tabip Odasında meslek yaşamımızda bize yol gösterecek bilgiler edindik.

KAYNAKÇA-1

- 1.<http://ahmetsaltik.net/2017/09/27/saglik-mevzuati/> (Sağlık Mevzuatı, 59.yansı) (20/09/2017, 21.30)
- 2.<https://www.saglik.gov.tr/TR,11444/teskilat-semasi.html> (21/09/2017, 16.30)
- 3.<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=gorevYetki> (20/09/2017, 21.15)
- 4.<http://www.unfpa.org/demographic-dividend> (20/09/2017, 21.40)
- 5.<http://ahmetsaltik.net/2017/07/11/11-temmuz-dunya-nufus-gunu/> (26/09/2017, 20.00)
- 6.<http://turkey.unfpa.org/tr/news/d%C3%BCnya-n%C3%BCfus-q%C3%BCn%C3%BC-2017> (26/09/2017, 20.10)-Şekil
- 7.<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24639> (26/09/2017, 20.10)
- 8.<http://ahmetsaltik.net/2013/12/01/dunya-nufusu/> (26/09/2017, 20.15)
- 9.https://www.google.com.tr/search?biw=1366&bih=662&tbm=isch&sa=1&q=pop%C3%BClasyon+piramitleri&oq=pop%C3%BClasyon+piramitleri&gs_l=psy-ab.3...9897.15300.0.15451.22.22.0.0.0.0.284.2486.4j12j2.18.0.dummy_maps_web_fallback...0...1.1.64.psy-ab..4.8.1359...0j0i30k1.0.4AH9l-obcjlw#imgsrc=WhN0tjduzK7UZM: (23.09.2017,17.30)-Şekil

KAYNAKÇA-2

[10.https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/26/LibyaPopulation2011.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/26/LibyaPopulation2011.jpg)

(23/09/2017,17.50)

[11.http://www.randalolson.com/wp-content/uploads/united_states_population_pyramid.jpg](http://www.randalolson.com/wp-content/uploads/united_states_population_pyramid.jpg)

(23/09/2017,18.00)

[12.http://3.bp.blogspot.com/-VIEKwhehu8c/VlyL_zdtmfl/AAAAAAAAAAU/PftTccXb7OI/s1600/japonya.jpg](http://3.bp.blogspot.com/-VIEKwhehu8c/VlyL_zdtmfl/AAAAAAAAAAU/PftTccXb7OI/s1600/japonya.jpg)

(23/09/2017,18.10)

[13. http://ahmetsaltik.net/2017/09/24/saglik-duzeyi-olcutleri-health-level-indicators/](http://ahmetsaltik.net/2017/09/24/saglik-duzeyi-olcutleri-health-level-indicators/) (21.yansı)

(26/09/2017, 22.00)

14.UNFPA, <http://www.unfpa.org/data/world-population-dashboard>

(20/09/2017, 22.00)

[15.http://yokyokherseyvar.blogspot.com.tr/2014/01/turkiyede-nufus-saymlar.html](http://yokyokherseyvar.blogspot.com.tr/2014/01/turkiyede-nufus-saymlar.html) (25/09/2017)

Şekil

[16.http://www.dunyabulteni.net/tarih-dosyasi/232575/tarihte-bugun-turkiyenin-ilk-nufus-sayimi-yapildi](http://www.dunyabulteni.net/tarih-dosyasi/232575/tarihte-bugun-turkiyenin-ilk-nufus-sayimi-yapildi) (20/09/2017)

[17.http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24638](http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24638) (20/09/2017)

[18.http://www.sanalalfabe.com/adrese-dayali-nufus-kayit-sistemi-adnks/](http://www.sanalalfabe.com/adrese-dayali-nufus-kayit-sistemi-adnks/) (27/09/2017)-Şekil

KAYNAKÇA-3

- 19.<http://aa.com.tr/tr/turkiye/turkiye-nufusunun-yuzde-49-8-ini-kadınlar-olusturuyor/532757>
(27/09/2017)-Şekil
- 20.www.populationpyramid.net/turkey/2017 (20/09/2017)
- 21.<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> (20/09/2017)
- 22.<http://slideplayer.biz.tr/slide/3644479/> (20/09/2017)
- 23.http://www.saglikistatistikleri.gov.tr/dosyalar/SIY_2015.pdf (20/09/2017)
- 24.<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24647> (20/09/2017)
- 25.<https://biruni.tuik.gov.tr/yayin/views/visitorPages/index.zul> (20/09/2017)
- 26.http://www.saglikistatistikleri.gov.tr/dosyalar/SIY_2015.pdf (18/09/2017)
- 27.<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> (20/09/2017)
- 28.<https://www.slideshare.net/hassasvatandas/salk-gstergeleri> (20/09/2017)
- 29.http://ahmetsaltik.net/arsiv/2017/03/SAGLIK_DUZEYI_OLCUTLERI-1.pdf (20/09/2017)
- 30.http://ahmetsaltik.net/arsiv/2014/11/Nufus_sorunlari_-ve_-politikolari1.pdf (20/09/2017)

28.09.2017

ÖNERİLERİMİZ

Servis geliş-gidiş zamanları daha iyi düzenlenebilir. Staj boyunca görevli olduğumuz yerlere ulaşımında sorunlar yaşadık. Yaşadığımız ilçelere bağlı kurumlarda görevli olabilirsek ulaşımımız daha kolay olabilir....

TEŞEKKÜRLER...

Sunumu hazırlamamızda bize yardım eden ve staj boyunca büyük emeği geçen başta

Sayın *Prof. Dr. AHMET SALTİK* hocamız olmak üzere,
Prof. Dr. MELTEM ÇÖL, *Prof. Dr. NAZLI ATAK*, *Prof. Dr. BİRGÜL PİYAL*,
Prof. Dr. TUĞRUL ERBAYDAR, *Prof. Dr. DENİZ ÇALIŞKAN* ve
Doç. Dr. MİNE ESİN OCAKTAN hocalarımıza,
TSM'deki ilgilerinden dolayı Çankaya TSM başkanı
Dr. NURAN İÇÖZ KILIÇARSLAN'a ve staj boyunca elinden gelen
her desteği sağlamaya çalışan Mamak TSM grubu ile ilgilenen
Dr. PELİN ERKALMA PARSAK ve Çankaya TSM grubu ile ilgilenen
Dr. BAŞAK GÜVEN'e çok **teşekkür** ediyoruz.